

vonna az maga után egész Európában, 's mennyi kárt tenne magának a' Török Birodalomnak is, ha azon véres jelenések ismét megújítatnának, mellyek ezen szerencsétlen háborúnak előbbeni szakaszaiban történtek. Chosrew Basa azt állítja részéről, hogy Urától vett parancsolataiból általjában hasonló érzés tetszik ki, 's ön kívánságával és meggyőződésével is egyeznek az említett parancsolatok, 's erős meghatározott szándéka, hogy ha egyenes megtámadások nem kényszerítik, sehol sem nyúl mind addig erőhöz, míg elébb minden békességes módokat el nem követett, 's a' már éppen elkerülhetetlen esetekben is, csupán fegyveres ellenség ellen fordítja erejét, 's a' védetleneket semmiféle sérelemmel nem illeti. A' Kapudán-Basa' meghatalmaztatásai olly széles kiterjedésűek, a' millyenek alig adattak valaha a' török hajós-sereg Vezéreinek; 's maga a' Vezér is igen ügyes ember lévén, ki helyes szempontból itéli-meg a' dolgoknak jelenvaló állapotját, 's ismeri ellenségét az előbbi környülállásokból, reménylhetni felőle, elkövet mindent, hogy célját mentül kevesebb vérontással hajthassa végre. Alkalmasint oda lesznek intézve legelsőbben is hadi munkálódásai, hogy Moreát és Candiát rakja-meg élelemmel. Különben bizonyost az egész dologban nem tudhatni, mellyért is felőle sok egymással ellenkező hírek szárnyalnak.

A' török Flotta legbizonyosabb feladás szerint 13 Fregátból, 9 Korvetből, 14 Brigből, 6 ágyúzó- és 31 szállító-hajókból áll; nem számláltatván ide az Egyiptomi és Barbareski (Áfrikai éjszaki tengerparti) hajókat, mellyeknek különben szoros parancsolatjuk van, hogy a' Nagy-Admirális egyenes rendelése nélkül, sehol se merjenek kikötni 's csupán fel 's alá járjanak a' tengereken.

Miképen álljanak a' Moreai dolgok,

nincsenek róla helyes tudósításaink. Hanem több helyekről hallottunk annyit a' közelebb múlt héten, hogy a' visszavonások, zabolátlanság, 's rendetlenség mind-egyre nevednek az Insurgensek között. Colocotrini másokat kirekesztőleg uralkodik Napoli di Romániában, a' Senatusokról és Népgyűlésekről hallani sem akar, 's a' Deputátusokat, kik ottan akarnak egybegyűlni, visszautasította. Ezek pedig őtet viszont, külön Igazgatás' felállításával fenyegeték, 's azt, némelly tudósítások szerint, fel is állították. Más, ugyancsak hiteles levelek azt mondják, hogy nem csak Ypsilanti Demeter, hanem Maurocordato, Negri, Bozzari és Coletti is, Olasz Országba akarnak általevezni. Ypsilanti Demeter ugyan, mint tudva van, rég kijátszotta rolláját; de a' többieknek eltávozása, tagadhatatlanul olly nagy politicalai csapás lenne, mellyhez fogható alig érhetné az Insurgenseket.

Az Insurgensek — ezen környülállásokkal egybefüggőleg e, vagy micsoda más okokból, nem lehet tudni — Patrásnak tengeri ostromával hirtelen felhagytak. A' török Vezér Jussuf Basa azonnal használta az alkalmatosságot, 's hajójával Mesalongi' ostromlására indult. Ez a' tudósítás Apr. 17d. jött Zantéból, 's egy Salonichiból Apr. 28d. indult Tatar hozta-meg a' Fő Városba.

Kelet-Indiai Szigetek.

A' Haytii Praesidens Boyer, a' mult Mártz. 23d. minden kereskedést megtiltott Sz. Domingo és a' kelet-indiai Szigetek között. Ez a' tilalom igen nagy hasznára leszen az Egyesült Státusok kereskedésének.

Francia Ország.

A' Moniteur így ír Május 24d.: „Spa-

nyol Országban lévő seregeink most a' fargyai a' köz figyelmetességnek. Tengeri hadaink, mellyek Spanyol Ország' partjain, mind a' két tengeren járnak fel 's alá, nem kevesebb figyelmet érdemelnek, mellyért is azokról, im e' következő hiteles feladásokat közöljük: Két hajós osztályok formáltattak, mellyek Linea-hajókból, Fregátokból, Korvetekből és könnyű hajókból állanak. Egyik ezek közül az Oczeanuson jár Contra-Admirális Hamelin' kormányása alatt, ki jóval ez előtt, Cadix alá küldött egy csapatot, minekutána a' Biscayai tengerpartokon számos hajókat hagyott volna, mellyeknek a' Royalista Vezérek jó hasznokat vették, 's általok a' még pártos kézen lévő apróbb kikötők mindegyre ostromoltatnak. — A' második, melly a' Közép-tengeren van, 's Vezére Contra-Admirális des Rotours, Spanyol Ország' keleti tengerpartjait tartja szemmel. Ezen osztálynak egy része, Hajós Kapitány Rosamel' vezérlése alatt, ki a' Júnó nevű Fregátot kormányozza, a' Baleari Szigetek és a' Catalonai partok között egyesült. Úgy is van valósággal a' dolog, hogy a' hadi erők kifejtődése, egyedül ezen helyre intéztetik.

„Mihelyt általmentek seregeink a' Bidaszsoán, azonnal rendelést küldött a' Tengeri-Miniszter minden kir. Hajós-Vezérekhez, hogy magokat ahoz tartanak. Azon rendelésnek előljárójában mindjárt, a' Generalissimus Herczeg' ezen tulajdon szavai vannak: Az Angoulemi kir. Herczeg, Francia Ország' Admiralisa, a' Pyrenaeumi Armada' Fő-vezére, így szólott Apr. 2d. a' Spanyolokhoz intézett Proclamatiójában: „„Francia Ország nem folytat hadat Hazátok ellen. Mindenek érettetek és veletek együtt történnek. A' Francziák csupán szövetséges társaitok kívánnak lenni. Nem akarunk mi néktek örvényeket szabni, sem Országokat meg-

szállani; mi csak szabaditástokra jötünk.““ Az Apr. 3d. költ napi-parancsolatban pedig így szólott seregeihez a' nevezett Herczeg: „„Nem hódoltatásra vágyásból fogtunk mi fegyvert; bennünket nemesebb indító-ok vezérel; egy Királyt akarunk visszaállítani székébe, 's vele népét megbékéltetni, és egy olly Országba, melly Anarchia' martalékja, helyre akarjuk állítani a' mind a' két Státusra nézve szükséges rendet és bátorságot.““ A' kir. tengeri erő ezen nemes nyilatkozatásokhoz tartja magát, mellyek az Ő Felsége akaratjának egyenes kifejezései. A' mi a' már meghagyott rendszabásokat illeti, csupán azon spanyol hadi hajókat lehet elfoglalni, a' mellyek nem egyesülnek a' francia tengeri erővel, 's ezeken kívül a' rabló-hajókat kell elfogni. A' spanyol kereskedő hajókról csupán a' hadi eszközök, puskapor, golyóbis 's a' t. vétetnek-el, 's az ollyan hajóknak terhét, mellyek eleve megintetvén, ostrom alatt lévő kikötőbe lopóznak-bé. Az utazók, kivévén a' francia szökevényeket és katoná személyeket, szabadon bocsáttatnak. Ezekből állanak a' spanyol hajózás' megszorításai, mind Európában mind Amérikában, hol hasonlóképen portyásznak hajójink.“

Éjszak - Amérikai egyesült Státusok.

New Yorki tudósítások jelentik Apr. 25d., hogy az Oroszok elkezdették munkába venni azon mind az Egyesült Státusok mind Anglia részéről hevesen víttatott ismeretes császári Ukászt, mellynél fogva az Orosz Birodalom kinyilatkoztata, hogy tulajdonosi jussai, az éjszak-nyugoti Amérika partjaitól az éjszaki szélességnek 51d. grádusán kezdve, egész a' Behring-útjáig, 's onnan az éjszaki szélességnek 45d. grádusáig 's 50 minutumáig terjednek a' Japani tengerpartokon.

Spanyol Ország.

A' Május 24diki Moniteurnek hivatalos részében, következő jelentés tállatitk, mellyet Marschal Moncey közlött a' Hadi - Miniszterrel:

„A' mint utolsó tudósításomban is szerencsém vala Exciádnak jelenteni, Hostalrich körül van kerítve. Gen. Rastignac elfoglala a' St. Feliu de Guixoloi kikötőt. Értésemre esvén, hogy az ellenség oda hagyá St. Celonit, 's Cardaden és Granolles felé vonúlt, Gen. Curiálnak tüstént parancsolatot adtam, úzné gyalogságával az ellenséget; ezen parancsolatot utóbb ismét megújítottam, közölvén vele Gen. Donnadiu levelének párját, hogy a' dolognak fontosságát látván, útját annál is inkább siettetné. Az említett levelet ide mellékelve küldöm imé Exciádnak is, mint annak bizonyosságát, hogy az Ő Felsége seregei az ellenségen új győzedelmet vettek. Sajnálom, hogy mind ekkoráig körülállásosabb tudósításokkal nem szolgálhatok. Gen. Donnadiu nek azonnal feleltem, 's úgy hiszem, hogy egyesülvén Báró d' Erolessel, eddig Minát meg is támadta.“

Gen. Donndieunek Casteltersolból Május 17d. estvéli 7 órakor indított levele, melly az ellenséggel való szembeszállásról a' legelső hivatalos jelentés, itten következik. Előadván előbbeni mozgásait, a' Generális, imígy folytatja levelét:

„Alig hagyá - el állását Gen. St. Priest, hogy a' 2d. Regementtel Mogába nyomúlna előre; midőn egy vizsgálódó csapat illy hírrel érkeze - vissza, hogy az ellenség 3000 emberrel Castelserolban van. (Így nevezi a' helyet a' tudósítás). Tüstént parancsolám a' 12d. könnyű gyalog Regementnek 's Gen. Romagosa egyik Batalionának, hogy sietnének az említett falu felé, mellytől még valami két órányi távolságra valánk, jelentvén egyszers-

mind ezen seregeknek, hogy a' 18d. Regiment' két Batalionával majd magam is utánok megyek. Eljutván a' falu alá, láttam, hogy az ellenség félkerekségben és alkalmas hadirendben áll egy kősziklás és ligetes dombokon elterült helyen.“

„Megtévén a' rendelkezéseket, három csapatban támadám - meg az ellenséget. A' csapatokat General - Stabom' feje Nougarade Úr, Oberster Caporterie, és Gen. Romagosa vezérlék. Lehetetlen lerajzolni a' Marschal Úr előtt azon bátorságot és hidegvérűséget, mellyel a' seregek vívtak. Neki estek az ellenségnek, 's bár annak tüzelése keresztül kasúl járt is a' tetőkön, a' dombokat a' miénk még is, csaknem minden puska lövés nélkül meghágták.“

„Egész négy óráig — ennyi idő kelle reá, míg állásokról állásokra üzettetvén, szélytoszlattatott — szakadatlanul és hatalmasan tüzelt Bataliononként az ellenség. Részünkről 50 ember kapott sebet; elhullottjaink kevesek, számokat még bizonyosan nem tudom. — A' 14d. könnyű gyalog Regementtől Kapitány Jardin esettel. Az ellenség részéről tele a' csata' helye holtakkal. Ez az ellenséges osztály Barcelonából jött, 's az ottani őrizet' Línea - seregeiből, 's a' Llobera és Costa embereiből állott; Roten és a' Barcelonai polgári Kormányzó vezetékek ezen osztályt, 's mozdulásaiuknak célja az vala, hogy Minát fedezhessék Barcelonába vonúltában. Éppen most veszem a' Báró d' Eroles levelét, a' ki Pratz del Lusanesben van; egész bizonyossággal jelenti, hogy Mina Cellentben fekszik 4000 emberrel; 's ennél fogva Gen. la Roche - Aymond, a' ki Caldest szállotta - meg, csak 3 órányira van tőle. Báró d' Erolesnek tüstént írok, induljon holnap korán, nehogy elszalaszsa az ellenséget 's a' t.“

Ugyancsak a' Moniteur közli még Május' 25d. egy második hivatalos jelen-

tészt is Marschal Monceynek, mellyet Gironából Május 17d. éjfélnben indított-el a' Hadi-Miniszierhez. A' jelentés ez: „Gen. Donnadiu arról tudósít Castel-Tersolból Május' 18d. reggeli 6 órakor, hogy Gen. Romagosa's a' 18d. Regiment első Bataliona St. Feliuig úzék az ellenséget, 's azt magából ezen faluból is kiszorítván, az éjszakát ottan töltötték. Más nap reggel valami hat óra tájban ismét visszajövéen Castel-Tersolba, Gen. Romagosa azt írta, hogy a' többek között, a' Lcon nevű Regiment Oberstere is elesett. — Gen. Donnadiu jelenti még, hogy ma indul Mina ellen, a' ki Cellentben fekszik. Gen. Curialnak éppen most nyomon vett jelentése pedig azt adja tudtomra, hogy Milans valami 3000 embert vezérel mostanában, 's St. Celoniból, Arengs-de-Mar felé tart, a' honnan kétségkívül Malatrón keresztül vonúl majd Barcelonába.“

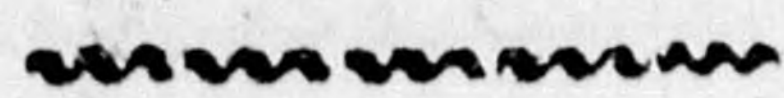
Egy kereskedői Kurír, ki Madritból Május 16d. indult 's Párizsba Május 25d. érkezett-meg, Gen. Abisbálnak azon Proclamatioját hozta-meg, mellyet az Ország Fő-városa' lakosaihoz intézett, 's a' mellyből megtetszik, micsoda helyzetetésben volt mind maga a' város mind a' constitutiós felekezet a' Francziáknak bémenetelek előtt. Hogy a' Lakosokat megnyugtathassa, azt mondá Abisbál említett Proclamatiójában, hogy addig a' várost oda nem hagyja, míg csak a' Francziák bé nem mennek, mint a' kik, bizonyos hadi törvény szerint kötött egyeségnél fogva, a' közönséges csendesség' fentarthatása végett határozott őrizetet általveszik. Ha némelly semmirekellők prédálással kecsegtetnék magokat, fel kell hagyniok reménységekkel, bizonyosok lévén benne, hogy minden törvényekkel ellenkező mozdulás, példásan fog megbüntetni. — Ugyan ezen Kurír még egy nyomtatott levelet is hozott az említett Generálistól Gróf Montejonak, melly levél

számos példányokban osztatott-szélyt a' Fő-városban. Abisbál ebben így szól, hogy mint Generális, engedelmeskedni tartozik az Igazgatásnak, de mint polgár bír azon jussal, melly szerint vélekedését megmondhassa. Megismeri, hogy a' Nemzetnek nagyobb része a' Constitutiót nem akarja; a' Miniszterek' magokviselte ellen keservesen kikel, 's levelét azal rekeszti, hogy a' békességnek és rendnek helyreállítása végett, a' következő pontokat ajánlja: 1) tudtára kell adni Francia Országnak, hogy készek vagyunk elfogadni a' szükséges változtatásokat a' Constitutióban; 2) a' Király menjen-vissza Madritba; 3) új Cortesek gyűjtessenek egybe; 4) javasolni kell a' Királynak, nevezzen egy olly Ministeriumot, melly se egy se más felekezettel ne tartson, 's a' külső Hatalmasságok előtt kedves legyen; 5) hirdettessék közönséges bocsánat. Végre fogadja Abisbál, hogy minden előterjesztéseknek aláírja nevét, mellyek a' Királyhoz ezen pontokkal egyezőleg intézgetnének.

A' Journal des Debats egy magános levél' kivonását közli Május 25d., melly a' Geronai Hadiszállásról Május 20d. indult, 's a' Cataloniai spanyol seregek' fekvését és számát imígy adja-elő: Ezen seregek nem mennek többre 9000 nél, 's három részre oszolnak, Milans, Llobera és Mina vezérléseik alatt. A' Llobera osztályát a' Barcelonai őrizet' egy részével Moyánál megverte Gen. Donnadiu; a' Milans osztálya, melly St. Celloninál feküdt, meghallván a' Llobera osztályának veszedelmét, hirtelen visszavonult Barcelonába; egyedül Mina maradt 3000-ével Cellentnél, hol Május 19d. Gen. Donnadiu és Báró a' Eroles bizonyosan megtámadták.

Május 23d. jelenti a' Moniteur, nem hivatalos részében, hogy Barcelonai leveleknél fogva, ezen város nagy rémülés-

ben van. Az ottan kormányozó Generális kihirdette, hogy ha a' francia seregek feléjük közelítenének, minden erejét előveszi a' hadi tiszti-hivatal. A' Lakosok ezen megijjedvén, sokan futásnak vették a' dolgot.

A' Moniteur következő tudósításokat közöl Május 27d. a' Cataloniai Armadáról:

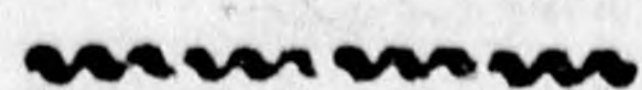
Geroña, Május 21d. 1823.

Gen. Donnadieu Május 19d. Caldesben volt; itten egybe jött Bátor d'Eroles, a' kinek seregei Viniatban feküdtek. Elvégezték együtt, miként támadják majd meg Minát, ki minekutána különféle helyeken járt kélt volna, most a' mint látszik, Cellentbe akar visszatérni. (A' mint tudva van, Mina ezt a' helyet is oda hagyá, a' nélkül, hogy megtámadtatását bévárta volna.)

A' Curial osztálya Május 20d. Grannollersben feküdt. Llobera megverettvén Gen. Donnadieu által, St. Andre de Palomárba húzódott-vissza.

Milans még Mataróban volt Május 20d. reggeli négy órakor. Gróf Curial seregeket küldött ezen nagy város ellen, melly Barcelonától már csak négy órai járás. (Újabb tudósítások szerint, meg is szállotta Matarót Gen. Curial.

Telegraphusi jelentésnél fogva esett értésünkre Toulonból Május 23d., hogy a' la Torche nevű kissebb nemű hajó, a' spanyol partokról jöven, az ottani kikötőbe megérkezett. Ez a' hajó szinte Malagáig evezett, 's spanyol hadi hajókat nem vett észre a' tengeren. Május 18d. a' Júnó nevű Fregát és a' Victorieuse nevű Korvet Barcelona alatt jártak fel 's alá.

A' feljebb említett Journal des Debats Május 23d. még a' következőket is írja: „Míg a' Keleti-Pyrenaeumi Armada

Catalónia' sorsát elválasztá, az alatt az Angoulemi Herczeg' Armadája, egész Spanyol Ország sorsáról végzett magában Madritban. Gen. Abisbal egy Manifestumot bocsátott - ki Május' 15d. (Ennek pontjait feljebb a' Kereskedői Kurír által hozott tudósításban említettük). Ezen Manifestum után, egy Proclamatiót is bocsátott közre Gróf Abisbal, mellyben Madritnak lakosait arra serkenti, fogadnák szívesen a' Francziákat. De illy serkentésre kevés szükség volt, mert már korábban megkérték a' Madritiak az Angoulemi Herczeget, hogy jöjjön, 's szabadítsa őket az Anarchia' zabolátlanságai alól. Azt hiszik, egyetértésben van Abisbal Ballesterossal és Morillóval. Minden levelek olly hírekkel telnek - el, hogy a' spanyol tartományok közönségesen felzendültek a' mostani Igazgatás ellen.“

Csaknem minden Párizsi Ujságok közölnek egy, a' Ferdinand Király neve alatt Sevillában Május elsőjén költ 's a' spanyol Nemzethez intézett hosszas Manifestumot, mellyben a' Nemzet serkentetik, hogy tartsa magát erősen Constitúciójához. A' Journal des Debats azt jegyzimég felőle, hogy ez is a' pártos Tyrannismus mesterművei közé tartozik, melly szerint, a' szerencsétlen Monarcha, az ő elnyomójinak szavait tartozik javallani. Az említett Ujság azt jegyzi még meg, hogy ezen Manifestum' nyomtatványaiából bévő haszon, a' seregek' ruházására fordítatik. A' Moniteur pedig, melly hasonlóképen közli azon Manifestumot, azt a' megjegyzést fűzi elébe, hogy mivel az, valamint a' hadizenés is Francia Ország ellen, a' Félsziget pártütésének történetehez tartozik, ezen okból méltó a' közlésre; de méltó azonkívül különösen azért is, mert annak olvasása által minden meggyőződik, millyen kedvetlen helyheztesben van a' szerencsétlen Ferdinand Király.

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Alsó-háznak Május 22diki ülésében szó volt az Orosz Birodalomnak azon szándékáról, melly szerint, másokat kirekesztőleg akar az Éjszaki Amerikai tengernek nyugoti partjain kereskedni. Canning Úr kinyilatkoztató, hogy az Igazgatás még az egész dolgot csak az amerikai Ujságokból tudja; de a' szándéknak Anglia forma szerint ellene mondott, 's folytatja iránta alkudozásait Petersburgal.

B é c s.

Ő Cs. K. Felsége f. h. 3d. költ Kabinéti írásánál fogva Thürheim Josefina Grófnét Udvari Dámává méltóztatott rendelni Erzsébet Fő Hercegné Ő Cs. K. Fő Herczagsége Rainer Lombard-Velencei Vice Király' felséges Hitvese mellé.

Cs. K. Fő Herczeg József Magyar Ország' Nádor-Ispánja, felséges Hitvesével, 's Familiájával f. h. 3d. indúlt-el innen Budára.

Június' 5d. a' Státus-papírosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 82; Ugyan az 2 1/2 pCtmal —; Sorsvonásos Költsön 1820ról 100 f. C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 f. C. P. 99 3/4; Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 37 1/4; 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 919 1/10 for. C. P.

A' Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Máj. 26. — 31d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Máj. 27d.	157	138	100	83
— 31d.	156	130	87	81
Stockerauban Máj. 27. és 30.	146	125	—	75
Fischamenden Máj. 27. és 30d.	102	—	—	70
Nagy Enzensdorfon Máj. 28.	144	133	99	75

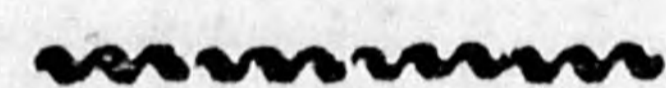
Magyar Ország.

Arad, Május 24d. Folyó hónap 20, 21, 22d. fényes készüléttel béiktattott Tek. Berzai Takácsy György Úr, ugyan-csak Berza nevezetű helységnek örökös birtokába. Ez alkalmatossággal Királyi Ember' személyét viselte Mélt. Soborsini Báró Forray András Úr Cs. K. Kamarás; Káptalanbeli bizonyság' személyét pedig Fő Tiszt. Némethy Pál Úr Csánádi Canonok. Ezen ritka inneplésre, nemcsak Ns. Arad Vármegyének Tisztviselőji, hanem a' szomszéd Uraságok, Kameralis Tisztek, és a' határos Mező-Városok Bírái, Előljáróji és számtalan Lakosok is megjelentek. A' béiktatás Inyik nevű patak mellett egy kellemetes dombon ment végbe, hol a' fentisztelt Báró Úr a' királyi Adomány-levelet szóról-szóra felolvastván, a' Lakosoknak a' Vármegyé' Tisztjei által, a' nép nyelvén megmagyaráztatta és Takácsy György Urat, ezen helység' birtokába kézen fogva bevezette. Erre mindenfelől a' sok Eljen! kiáltás zengett és a' mozsarak durrogtak. A' szokott rend szerint ez történt 2d. és 3dik nap is, melly idő alatt a' Birtokos Úr, minden Vendégeit pompásan megvendégelte, 's hogy az öröm annál továbbra terjedjen, nemcsak majd 200ra menő Urakat, hanem a' szomszéd Előljárókat és Lakosokat is víg és bőv ebéddel fogadta. — Az inneplés' tiszteletére, Szolga-Bíró Tek. Perecsenyi Nagy László Úr, magyar és deák verseket készített, mellyek a' Vendégek között nyomtatásban osztaltak - ki.

Nagy-Váradról Május' 20dikáról következő levelet vettünk: „Folyó Május hava' 4—5ke körül Debreczenen keresztül utazván, azzal a' váratlan ujság-

gal leptek-meg a' vendégfogadóban, hogy most Debreczen városában német Játszó-Társaság mulattatja a' Közönséget. Megvallom mingyárt így kezdtem gondolkozni, hogy ezen német Játszó Társaság vagy rendkívül ügyes, vagy rendkívül ügyetlen leszen. Mert vagy abban kell nékie bízni, hogy a' németül nem értő füleket is megbájolja, 's azért merészlett jönni a' régi Dácia' parlagaira, mellyeken a' magyar Thália' temploma is igen szűk, éktelen, és többnyire pusztá: vagy pedig valamelly kedvetlen szélvész öszveszaggatván szerencséjének vitorláját, úgy vetette az idegen partra ezen Társaságot mivel Honjának széles Oczeánjáról. Két gondolatim' habjai között így hányatván: minden dolgaim' hátrahagyásával a' Játékszínbe magam is elmentem. Jó ideig csak magamra voltam: lassanként későbbben csakugyan a' nézők' száma 80 - 90-re reágyúlhetett; kik iránt én tudakolódván, sokaknak mind neveket, mind karaktereket kitanúlni szerencsém vala. Kik között nem kevesen találkoztanak olyanok, kik németül vagy semmitsem, vagy sokkal kevesebbet tudnak, mint sem a' theatriumi folyó beszédet megérthetnék, a' mi önváramom egyik részének erősen megfelelt. Már csak a' hibázott, megismerni a' Játszó személyeket, kik valamelly régi Lovagjátékot adtanak-elő. Ha helyesen számláltam őket, nyolcz férfi volt. Az Aszszonyok egyeztek a' Gratzia'k' számával, de kellemeikkel nem igen vetélkedhettek, kiváltképen azért, mert hihető a' sok meleg kávé, csokolade és puncz, az édes csemegékkal együtt, vagy meg lehet az éghajlatnak változtatása, szájok ékességének nagy részét elragadta; és az utazásbeli törődés is nagyon megrongálhatta őket idő előtt. Egyik mindazáltal ezek

közül megvallom jól vitte rollját, úgymint Slavikné, valamint a' férfiak közül is kettő Slavik és Mayer. De a' többeknem nem tudhatom mi volt a' bajok; az e, hogy a' Darab' Szerzője nem hozzájok illendő rollokat készített? vagy más egyéb? Magokra hagyom immár az Alakosokat: de azon megrögzött véleményemet el nem titkolom, hogy minden német Játszó Társaságnak azt tanácsolhatnám lelkem szerint, hogy ha valójában ügyes, vétkezik, ha hogy elhagyja ön Nemzetét; ha pedig az előtt elegendő kedvessége és szerencsége nincsen, ne hidje azt az olyanok előtt és között elérhetni, a' kik igazán beszédjét nem értik.

Elegyes Dolgok.

Gallimathias. Egy olly szó, melyet iskolai Tanítóinktól, hol egyiknek hol másiknak mondva, alkalmasint mindnyájan hallottunk és ismerünk annyiban, hogy az holmi értetlen beszédet, szózavarékot jelent. Interesszáns leszsz tehát, a' szónak származtatásával is, melyet nem mindenikünk tudhat, megismerkedni. Ezen kifejezés t. i. ered valamelly Mathias nevezetű franczia Borbélytól, kinek egy Kakas (deákul gallus) miatt volt törvényes pere. Fogadott Prókátora, ki a' régi idők' szokásához képest deákul szólott, ez ügyében sokszor hallatta e' szókat Gallus Mathiae (Mátyás kakassa); hanem néhány ízben eltalálta hibázni a' szókat, 's így mondotta ki Gallimathias (a' kakas Mátyása). 'S mint-hogy ezen kifejezés a' dolognak semmi eszes értelmet nem adott, utóbb közönségesse lett mindennemű értetlen beszédet Gallimathiasnak nevezni.

